

5. Usenko P. G. Idejnoe edinstvo russkikh, ukrainskikh i pol'skikh revoliucionerov–demokratov (50–60-e gg. XIX v.). – K., 1958. – 124 s.

6. Snytko T. G. Russkoe narodnichestvo i pol'skoe obshchestvennoe dvizhenie. (1865–1881). – M., 1969. – 478 s.

7. Polsko–rosyjskie zwiazki spoleczno–kulturalne na przelomie XIX i XX wieku. – W., 1980. – 398 s.

8. Najdus W. Polacy w rewolucji 1917 r. – W., 1967. – 401 s.

9. Dejatel'i revoliucionnogo dvizhenija v Rossii: Biobibliograficheskij slovar': Ot predshestvennikov dekabristov do padenija carizma: [v 5 t.]. – T. 2. Semidesjatye gody. V. I–IV. – M., 1929–1932.

10. Łukawski Z. Ludność polska w Rosji: 1863–1914. – Wrocław, 1978.

11. Stajts R. Zhenskoe osvoboditel'noe dvizhenie v Rossii. Feminizm, nigilizm i bol'shevizm. – M., 2001. – 616 c.

12. Shtompka P. Sociologija social'nyh izmenenij. – M., 1996.

13. Breshkovskaja E. K. Iz vospominanij // Niva. – 1917. – № 22.

14. Svitlenko S. I. Poljaky i sprob'y organizacii' vil'noi' presy v Pivdennij Ukraini ni u 60–80-h rr. XIX st. / S. I. Svitlenko // Pivdennyj arhiv. – 2001. – № 5. – S. 80–85.

15. Bogachevs'ka–Homjak M. Bilym po bilomu. Zhinky v gromads'komu zhytti Ukrainy 1884–1939. – K., 1995.

16. Ivanishkina Ju. V. E. K. Breshko–Breshkovskaja: obshchestvenno–politicheskie vzgljady i dejatel'nost': dis. ... kand. ist. nauk. – M., 2006. – 289 s.

17. Samus P. Socjalistki w Krolestwie Polskim przelomu XIX i XX w. Szkic do portretu zbiorowego / P. Samus // Kobieta i swiat polityki. Polska na tle porównawczym w XIX i w początkach XX wieku: zbiór studiów. – Warszawa, 1986. – S. 192–200.

18. Zeberek G. Polskie organizacje akademickie i gimnazjalne w kijowie na przelomie XIX i XX w. / G. Zeberek // Polsko–rosyjskie zwiazki spoleczno–kulturalne na przelomie XIX i XX wieku. – W., 1980 – S. 343–349.

19. CDIAUK. – F. 275. – Op. 1. – Spr. 2198.

20. Łazynski M. Sto lat bez mała. Wspomnienia lekarza z lat 1869–1956. – W., 1961. – 320 s.

21. Korczynski J. Troche wspomnien z Zytomerza: lata uczniowskie (1897–1908) / J. Korczynski // Pamiętnik Kijowski. – T. 2. – S. 233–242.

22. Koszutski St. Walka młodzieży polskiej o wielkie ideały. Wspomnienia z czasów gimnazjalnych i uniwersyteckich: Siedlce, Kielce, warszawa, Kijów, Paryż: (1881–1900). – W., 1928. – 159 s.

23. Wierzejski W. K. Fragmenty z dziejów polskiej młodzieży akademickiej w Kijowie 1834–1920. – W., 1932. – 160 s.

24. CDIAUK. – F. 275. – Op. 2. – Spr. 95.

25. Tam samo. – F. 274. – Op. 1. – Spr. 2982.

26. Tam samo. – F. 274. – Op. 4. – Spr. 409.

27. Tam samo. – F. 271. – Op. 1. – Spr. 3171.

28. Smoljar L. K voprosu ob uchastii zhenshhin Ukrainy v rabote Pervogo Vserossijskogo zhenskogo s#ezda / L. Smoljar // Zhenskoe dvizhenie v kontekste rossijskoj istorii. <http://web.archive.org/web/20030608205634/www.owl.ru/win/books/women1998/index.htm>

29. Wierzbicka M. Drogi emansypacji kobiet w Polsce i w Rosji w XIX w. – Próba porównania / M. Wierzbicka // Społeczeństwo w dobie przemian. – Warszawa, 2003. – S. 87–99.

30. Skott Dzh. Rozdumy pro Gender i polityku / Dzh. Skott // Gendernyj pidhid: istorija, kul'tura, suspil'stvo / pid. red. L. Gentosh, O. Kis'. – L'viv, 2003. – S. 231–250.

Nikolaenko O. O., Ph.D., Associate Professor, Department of History doctoral student in Ukraine, Kharkiv National University V.N. Karazina (Ukraine, Kharkov), nikolajenko@mail.ru

The revolutionary activities of Polish women in the Ukrainian province of the Russian Empire in the 1870–1914

The article analyses the participation of Polish women in the Ukraine in the revolutionary movement. The reform of society and the national policy of the government regime in the region have led to a differentiation of the Polish society and the popularity in urban environment and students the ideas of social justice. From the 1870 Polish women are participating in popular and social–democratic movement, performing various functions. Participating on an equal footing with men in the revolutionary struggle, they were carrying and equal punishment. By engaging in left–radical movement, Polish women to abandon national liberation slogans, striving to improve the lives of all people. Revolutionary activity was part of the social life of Polish women in the Ukraine, serving as proof of their desire to change the existing social structure.

Keywords: revolutionary movement, Polish women, the women's movement, Ukrainian province of the Russian Empire.

Nikolaenko O. A., kandidat istoricheskikh nauk, docent, doktorantka kafedry istorii Ukrainy, Kharkovskij nacionalnyj universitet im. V. N. Karazina (Ukraine, Kharkov), nikolajenko@mail.ru

Революционная деятельность польских женщин Надднепрянщины в 1870–1914 гг.

Проанализировано участие польских женщин Надднепрянщины в революционном движении. Выявлено, что реформирование общества и национальная политика царизма в регионе привели к дифференциации польского общества и популярности в городской разночинной и студенческой среде идей социальной справедливости. С 1870-х гг. польки принимают участие в народническом, народолюбческом, социал-демократическом движении, исполняя различные функции. Участвуя наравне с мужчинами в революционной борьбе, они несли и равное наказание. Включаясь в лево-радикальное движение, польские женщины отказывались от национально-освободительных лозунгов, стремясь к улучшению жизни всего народа. Революционная деятельность была частью общественной жизни польских женщин Надднепрянщины, служа доказательством их стремления изменить существующее социальное устройство.

Ключевые слова: революционное движение, польские женщины, женское движение, Надднепрянщина.

* * *

УДК 008(477)“1917–1918”+947(477)(008)“1917–1918”

Ткаченко І. В.
кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології,
Інститут філософської освіти і науки Національного
педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ), vladimir1303@yandex.ru

ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗАСАД РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ, ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД 1917–1918 РОКІВ

У контексті історичних фактів аналізуються питання, пов'язані з розвитком культури, науки та освіти в Україні у період 1917–1918 років. На підставі проведеного аналізу робляться висновки про позитивні аспекти реалізації тогочасної національної політики у сферах культури, науки та освіти.

Ключові слова: історія культури, освіта, наука, національні засади розвитку.

Сучасний український законодавець, визначаючи поняття “культура”, слушно включає до нього сукупність матеріального й духовного надбання нації, накопиченого, закріпленого й збагаченого протягом тривалого періоду. Таким чином, складовими цього поняття є культурна спадщина, культурні цінності, наука і освіта [1]. Отже, досліджуючи проблемні питання історії української культури, неможливо обійти питання розвитку національної науки та освіти у ті ж історичні періоди. Ці питання мають розглядатися лише у своїй сукупності, оскільки вони нерозривно пов'язані між собою, є взаємодоповнюючими і по суті своїй є відображенням єдиного соціального явища, що мало місце у конкретний історичний період.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схвалена Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013, обґрунтовано наголошує, що розбудова національної системи освіти в сучасних умовах з урахуванням кардинальних змін у всіх сферах суспільного життя, історичних викликів ХХІ століття вимагає критичного осмислення досягнутого та зосередження зусиль і ресурсів на розв'язанні найбільш гострих проблем, які стримують розвиток, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну нинішній історичній епосі [2]. У цьому контексті, безумовно, необхідним є звернення до позитивного історичного досвіду розвитку освіти й науки України на національних засадах, набутого у складний історичний